

TAN DOLÇ COM UN PASTÍS DE CARABASSA, EL PLAER DE LLEGIR

Pep Castellano

1.-Ara m'agrada llegir

M'agrada llegir, no voldria, però resular presumptuós dient-los que sóc un bon lector, segur que hi ha milers que mereixen aquest qualificatiu. Tampoc no pretenc aprofundir en les arrels de l'animació lectora, que no sóc un gran expert en el tema, i potser no faria més que embolicar la troca. Però, si m'ho permeten, miraré de donar unes pinzellades per dibuixar el meu mapa del plaer de llegir i també de com haurien de ser els llibres per a joves que fomentaren la lectura. I m'agradaria fer-ho des de l'experiència pròpia, com a lector malfeiner de jove, i engrescat i viciós ara, i també des de l'humil vessant d'escriptor de literatura infantil i juvenil.

Ara, m'agrada llegir, ja els he dit que sóc un viciós i també els he comentat que quan era un adolescent, no m'agradava tant. Era malfeiner de mena i la cosa més pròxima als llibres que era capaç d'entretenir-me una mica eren els TBOs i com a molt el llibre de geografia perquè tenia moltes fotos. La veritat és que, pel que jo recorde, l'adolescència i la joventut és una etapa de la vida amb una panoràmica de recursos lúdics tan ampla que a mi em costava “perdre el temps” capficat entre les pàgines dels llibres. Ja els he dit que llavors sempre trobava alguna altra cosa interessant per a fer.

Ara però, em falta temps per dedicar-li als llibres i mai no m'hi veig satisfet. Mai no en tinc prou de llibres i me'ls menjo com si foren pastissos de carabassa amb mel. I això que continue tenint un gran ventall de possibilitats per ocupar el meu temps lliure. Els diré, per exemple, que a banda de llegir m'agraden també quatre coses confessables: Explicar contes; inventar-me històries i mentides i mirar d'escriure'n alguna; la formació d'animadors juvenils (que és la meua professió); i els Pastissos de Carbassa, amb majúscules.

I és d'aquesta darrera dèria de la que els voldria parlar.

COMO CITAR ESTE ARTÍCULO:

Castellano, Pep.; (2008); Tan dolç com un pastís de carabassa. El plaer de llegir; en <http://quadernsanimacio.net>; nº 7; enero de 2008; ISSN 1698-4044

2.-Pastissos

Així com el vici de la lectura m'ha entrat de gran, la passió pels dolços l'he tinguda de sempre. Sóc molt llépol, jo. M'agraden tots els pastissos i mai no m'hi veig amb coratge de dir que no en vull més. Però, fonamentalment, ja s'ho hauran vist vindre si han llegit el títol, tinc una relació especial els pastissos de carabassa.

M'agraden tan que m'he viciat de mala manera, i no només a menjar-ne. Des de fa uns anys tinc el deler també per fer-ne. Si vostés volen buscar-li similituds trobaran que la meua relació amb els pastissos de carabassa és paral·lela a la que tinc amb els llibres, segur. Però, els he de dir que tot i que els pastissos dels quals jo els parle porten ingredients naturals, i són cardiosaludables, i estan fets amb oli d'oliva que és molt bo per al colesterol, i amb carbassa que diuen que és anti-cancerígena, no és pels seus efectes beneficiosos que m'he aficionat als pastissos, com tampoc no m'he afeccionat a llegir pels efectes tan bons que té per a la persona humana i que tots vostés ja coneixen. Es veu que si llegim de xiquets ens concentrem més en els estudis i rendim més a l'escola i tenim més capacitat per atendre i comprendre les explicacions dels mestres, llàstima que jo de menut no fora un bon lector. També, pel que tinc entés, de grans la lectura ens és molt beneficiosa perquè ens ajuda a ser més crítics i més tolerants, a valorar altres opinions, ens ajuda a pensar de manera autònoma, total que els llibres són com vitamines per a créixer com a persones, saben vostés? Però, ja els he dit que si jo tinc dèria pels pastissos i pel fet de llegir no és per la salut, eh? Que a mi això em dona igual. Que ho faig per pur plaer, jo.

Als pastissos els he aplicat la mateixa metodologia que aplicava ma mare: la passió i l'amor. I saben vostés?, en llegir llibres justament, me n'he adonat que la metodologia de ma mare era la metodologia de l'animació. I què és això de la metodologia de l'animació? Doncs, diuen els experts que ha de ser una manera de fer les coses:

-Sentida, viscuda. I jo crec, que de les coses que els puc confessar no hi ha cap que senta més que la flaire dels pastissos acabats d'eixir del forn, o l'olor de la carabassa i la mel bullint-se juntes a la cuina de casa ma mare.

-Ha de comptar amb les característiques dels destinataris, de la seua realitat. Ma mare quan fa pastissos de carabassa els fa sempre pensant en els que els hem de menjar i

COMO CITAR ESTE ARTÍCULO:

Castellano, Pep.; (2008); Tan dolç com un pastís de carabassa. El plaer de llegir; en <http://quadernsanimacio.net>; nº 7; enero de 2008; ISSN 1698-4044

això és nota, hi posa la dosi exacta d'amor en cada pastís per tal que quan els mengem fruïm a plaer.

-Flexible. Ma mare en fa de grans i de menuts, de primers i de gruixuts, segons a qui va destinat cada llibre, vull dir cada pastís. I, tot i que la recepta és tancada, sempre es permet la llibertat de posar-hi alguna cosa de la seua collita que ajude a fer-los més mengívols.

-Orientada al canvi. I estic segur que ma mare quan pasta els pastissos es fa preguntes com ara: Què han d'aportar a la societat els pastissos que jo vull elaborar? Què els han d'aportar als qui se'ls mengen? En quina mida els meus pastissos els han de canviar la vida?

-Creativa. Potser és l'hora d'anar més enllà de la forma de mitja lluna per als pastissos de carabassa i innovar amb noves formes, amb noves sensacions. No vull dir jo que ma mare s'ha jha plantejat mai deconstruir els pastissos, tampoc cal ser tan creatius, no troben?

-I, si volen, per continuar donant notes de la metodologia de ma mare, la de l'animació, acudim a l'etimologia. Perquè la paraula animació també bé carregada de significat. Procedeix del llatí, d'una banda: *ánima* (donar alè, donar esperit, donar vida) i de l'altra *animus* (motivació, dinamisme).

Així, ambdós significats ens donen dues pistes metodològiques, encara: l'animació **infon vida**, dona ímpetu, però també és un procés que motiva per a l'acció, i en aquest segon sentit s'entén com un element catalitzador que ens posa en relació amb l'entorn i amb les seues possibilitats "obligant-nos" a **participar**.

Ja ho saben vostés que no és el mateix pujar al cim més alt del País, al Penyagolosa per posar un cas; no és el mateix, els deia, pujar amb un helicòpter que anar-hi caminant fruint del paisatge i de l'esforç. El procés és tan o més important com la meta, i cal prendre part, participar d'aquest procés. I tot això que té a veure amb els pastissos de carabassa? Doncs això, justament per aquesta metodologia de l'animació tan personal que els acabe d'exposar, és pel que ja no en vaig tenir prou amb menjar-me els pastissos de carabassa que fa ma mare. Vaig haver d'aprendre a fer-los.

COMO CITAR ESTE ARTÍCULO:

Castellano, Pep.; (2008); Tan dolç com un pastís de carabassa. El plaer de llegir; en <http://quadernsanimacio.net>; nº 7; enero de 2008; ISSN 1698-4044

3.- Per a fer pastissos

I els diré com ho vaig fer i vostés decidiran si vaig aplicar o no la metodologia de l'animació:

-Vaig llegir molts llibres sobre els temes: forns de llenya, carabasses, pastissos.

-Vaig visitar altres forns de llenya de l'entorn i em vaig preocupar de veure el seu funcionament.

-Vaig fer un forn arrelat a l'entorn, basant-me en el que havia estudiat, en la realitat que havia analitzat i en els meus referents personals: A ma casa es pastava, teníem farina de casa i...

-Vaig deixar que fora mon pare el forner i em vaig posar al seu costat, mirant i fent nosa.

-Vaig veure a ma mare com mesclava els ingredients tot seguint la metodologia que els he exposat, com animava aquella pasta abans de convertir-la en pastís.

I no em preocupaven els temes transversals que envoltaven el món de la lectura, vull dir del pastís. Jo volia aprendre a fer pastissos viscuts, sentits, pensant en els menjadors de pastissos, orientats al canvi, creatius, dinàmics, motivadors, participatius..., i prou! I sense saber que eren bons per al colesterol, eh? I sense saber que, en defensar els pastissos de carabassa enforats en un forn de llenya de fabricació artesana, estava defensant una manera d'entendre el món, un patrimoni cultural i una manera de veure els coses des de la salut i la vida. Però ja els he dit que tot això m'ho vaig plantejar després.

4.- He après a enforar:

Total que mirant, mirant, i fent nosa, i cremant-me amb el foc del forn, finalment he après a enforar.

N'he cremat molts de pastissos, o els he fet malbé. De vegades, per estar fent unes altres coses a la vegada, o per tenir massa pressa per a que estigueren fets, o per voler pastar-ne molts per una data determinada, per exigències del mercat...

COMO CITAR ESTE ARTÍCULO:

Castellano, Pep.; (2008); Tan dolç com un pastís de carabassa. El plaer de llegir; en <http://quadernsanimacio.net>; nº 7; enero de 2008; ISSN 1698-4044

No es pot anar amb exigències, ni amb pressions, amb açò dels pastissos, com tampoc podem fer-los pensant en els seus beneficis cardiosaludables. Pastar pastissos de carbassa, exigeix tranquil·litat, parsimònia, ritus, plaer...

Ara, que ja ho sé, m'ixen molt bons. Em produeix molt de plaer fer-los i crec que a la gent que els menja, també.

Al menys els meus amics, diuen que són molt mengívols, que es fonen a la boca amb facilitat, que no engarrofen, ni són complicats i que sempre venen ganes de fer-se'n un altre, de repetir.

Els frueixen molt menjant-se'ls. I tenen ganes de fer-ne, i em demanen la recepta.

5.-Recepta:

No els puc enviar a través de la revista Quaderns d'Animació perquè en tasten algun, però els puc fer cinc cèntims de la recepta. Com és un pastís de carbassa?

És senzill, fàcil, amb ingredients naturals i assequibles. Sense sofisticacions. Està fet amb coses que jo tinc al voltant, analitzant l'entorn. Amb oli d'oliva, amb farina, amb una mica d'aiguardent i moscatell, perquè tots els ingredients no han de ser políticament correctes, no cal. A més, estan farcits de confitura de carbassa i mel.

Fets així, quan me'ls menja, els pastissos de carbassa, em parlen de coses que em són properes, de la meua terra, de la meua gent, de la meua cultura. Els meus són uns pastissos amb mota identitat cultural.

Ah! I quan els faig, m'agrada pensar en el moment que els menjarem, qui serem, quants en serem, amb qui els compartiré...

6.- Són els llibres que fan lectorstan agradosos com un pastís?

M'agradaria que els llibres que animaren a llegir els joves foren dolços com un pastís de carabassa amb mel. Però, dissortadament, per culpa de les receptes, sempre no és així, i les exigències del mercat fan que els escriptors de literatura juvenil es decanten sovint per les:

- LET, Lectures Educadores i Transversalitzants. On no importa tant la història que s'explica. Si més no és important que els llibres de joves siguin bons pedagogs i que

COMO CITAR ESTE ARTÍCULO:

Castellano, Pep.; (2008); Tan dolç com un pastís de carabassa. El plaer de llegir; en <http://quadernsanimacio.net>; nº 7; enero de 2008; ISSN 1698-4044

carreguen les històries de continguts transversals. Així la literatura infantil i juvenil es converteix en captiva del sistema educatiu. S'ha d'adequar als continguts curriculars. És el que podríem anomenar efecte transversalitzant de la LIJ. Així, han de ser necessàriament lectures beneficioses per a la salut i sense colesterol.

- LPC, Lectures Políticament Correctes. Això fa que de vegades es fabriquen, personatges irreals, carregats de valors que no acaben de ser creïbles. I ja els he dit que una mica d'aiguardent a la recepta, de vegades va molt bé.
- LCN, Lectures Contínuament Noves. S'ha de tenir sempre el forn encés i en eixes condicions s'acaba socarrant algun pastís i també algun forner, i els pastissos socarrats no agraden a ningú. Hi ha una febre de la hiper-publicació. Sembla que les editorials s'han tornat boges. Qui farà la selecció per a que els xiquets-joves sàpiguen que han de llegir? Qui els dirà quin són els autèntics pastissos de carabassa? Els pares? (entre tantes hores de treball-tele?). Els educadors? (Una altra cosa, a sobre?) Com s'ha d'animar a llegir en un mar tan immens de lletra impresa per a xiquets i joves? Amb les lectures obligatòries de les escoles, crec que no.

7.-Lectures de pastissos de carabassa amb mel

Potser és l'hora de cercar alternatives que animen a llegir:

- FBE Forner Bibliotecari Escolar. Caldria crear una plaça de forner escolar, o de bibliotecari escolar, o d'apassionat dels llibres. Potser una persona així que recomanara llibres de veritat, que els acompanyara en les hores de lectura, que recollira desiderates, que creara ritus, com el que cal per menjar-se un pastisset.
- LEC Lectors Entusiasmats a Classe. Portar aquesta mena de lectors que tenen la mateixa passió pels llibres que la que jo tinc pels pastissos. Persones viciades pels llibres que engresquen els alumnes a consumir-ne i per què no, a fer-ne.
- PGL Professor Gran Lector. Al professorat, potser convindria regalar-li de tant en tant una caixa de pastissos. Si els mestres són grans lectors, sempre podran presentar una panoràmica molt rica en recursos literaris i que permeten triar el

COMO CITAR ESTE ARTÍCULO:

Castellano, Pep.; (2008); Tan dolç com un pastís de carabassa. El plaer de llegir; en <http://quadernsanimacio.net>; nº 7; enero de 2008; ISSN 1698-4044

jovess pastissos de qualitat. Jo reconec que a tots no té perquè agradar-los la carabassa, però si que han de saber assolir el plaer de les coses ben fetes.

- PGL2 Pares Grans Lectors. El mateix que per al professorat
- LEJ Lectures Específiques per Joves que lligen poc. Que siguin fàcils de menjar, que es fonguen a la boca com un pastís de carabassa amb mel:
 - o Pròximes a la oralitat.
 - o Molt carregades de diàlegs.
 - o Àgils i fresques.
 - o Que cerquen la proximitat i l'empatia amb el destinatari.
 - o On les coses passen, més que no s'expliquen.
 - o On l'acció és esperada en certa manera, fins i tot previsible, però no avorrida i on sempre ens espera una sorpresa al darrere de cada pàgina i, com no, al final.
 - o I, si han d'educar transversalment, més val que no es note massa.

I, com tota literatura, la de joves i la de xiquets i xiquetes, ha de produir plaer. A qui la fa i a qui la llig. Molt de plaer. La resta de coses ja vindran. Com m'ha passat a mi amb els pastissos. I la gent voldrà repetir, i tots i totes voldran aprendre a crear, a enfornar, a pastar, a escriure, i animaran nous lectors i...

I tot plegat serà tan dolç com un pastís de carabassa amb mel.

COMO CITAR ESTE ARTÍCULO:

Castellano, Pep.; (2008); Tan dolç com un pastís de carabassa. El plaer de llegir; en <http://quadernsanimacio.net>; nº 7; enero de 2008; ISSN 1698-4044